

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 06.05.1980, sp. zn. 5 To 6/80, ECLI:CZ:NS:1980:5.TO.6.1980.1

Číslo: 10/1981

Právní věta: Vedoucí domova důchodců není veřejným činitelem ve smyslu § 89 odst. 8 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 06.05.1980

Spisová značka: 5 To 6/80

Číslo rozhodnutí: 10

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Veřejný činitel

Předpisy: 140/1961 Sb. § 89 odst. 8

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský prokurátor podal u krajského soudu v Hradci Králové na obviněnou obžalobu pro trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. b), odst. 3 písm. a) tr. zák., který spočíval v tom, že obviněná v době od roku 1972 do roku 1977 jako vedoucí Domova důchodců v N. porušováním směrnic pro činnost domova důchodců, dále porušováním organizačního a provozního řádu tohoto ústavu a vyhlášky č. 118/1972 Sb., o pokladních operacích zneužívala svého služebního postavení k vlastnímu obohacení a způsobila tak škodu celkem 42 978 Kčs.

Usnesením krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. 3. 1980 sp. zn. 1 T 2/80 byla trestní věc obviněné po předběžném projednání obžaloby postoupena podle § 188 odst. 1 písm. a) tr. ř. okresnímu soudu v N. jako soudu věcně a místně příslušnému s odůvodněním, že žalované jednání obviněné nelze kvalifikovat jako jednání veřejného činitele ve smyslu § 89 odst. 8 tr. zák. a že proto při správném posouzení věci nejde o trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. b), odst. 3 písm. a) tr. zák., ale pouze o trestný čin podle § 132 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. b), c) tr. zák.

Nejvyšší soud ČSR zamítl podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. stížnost krajského prokurátora.

Z odůvodnění:

Podle § 89 odst. 8 tr. zák. je veřejným činitelem volený funkcionář nebo jiný odpovědný pracovník národního výboru, soudu nebo jiného státního orgánu, státní, hospodářské, družstevní nebo

společenské organizace nebo příslušník ozbrojených sil nebo ozbrojeného sboru, pokud se podílí na plnění úkolů společnosti a státu a používá přitom pravomoci, která mu byla v rámci odpovědnosti za plnění těchto úkolů svěřena. K trestní odpovědnosti veřejného činitele se vyžaduje, aby trestný čin spáchal v souvislosti s touto pravomocí a odpovědností.

Z tohoto zákonného ustanovení je nutno dovodit, že k naplnění pojmu veřejného činitele nestačí pouhý výkon určité funkce spočívající v podílení se na plnění úkolů společnosti a státu, ale je dále třeba, aby osoba, která se podílí na plnění úkolů společnosti a státu, používala pravomoci svěřené jí v rámci odpovědnosti za splnění těchto úkolů. Podle důvodové zprávy k § 89 odst. 8 tr. zák. se pravomocí rozumí zejména oprávnění rozhodovat o právech a povinnostech občanů a ukládat jim úkoly. I když pod pojmem pravomoci nelze rozumět jen toto oprávnění, je nezbytné, aby v činnosti osoby, která má mít charakter veřejného činitele, byl obsažen prvek moci a prvek rozhodování.

Podle směrnice o ústavní sociální péči ze dne 28. 9. 1964, která byla vydána Státním úřadem sociálního zabezpečení pod č. j. S/1-8301, řídí ústav příslušný národní výbor svými volenými orgány, tj. plenárním zasedáním, radou a komisí sociálního zabezpečení (čl. 3/1). Plenární zasedání národního výboru řídí ústav zejména tím, že stanoví politicko-hospodářské směrnice pro vypracování plánu a rozpočtu, schvaluje plán a rozpočet a tím přiděluje prostředky k jejich plnění (čl. 3/2). Zásadní otázky činnosti ústavu a další otázky přesahující rámec odvětví sociálního zabezpečení řeší rada národního výboru (čl. 3/3), zatímco o všech důležitých otázkách týkajících se činnosti ústavu, pokud nejsou vyhrazeny plenárnímu zasedání nebo radě národního výboru, rozhoduje komise sociálního zabezpečení, která má také právo dávat vedoucímu ústavu závazné pokyny (čl. 3/4).

V Příručce o ústavech sociální péče, vydané tiskovým a propagačním oddělením Státního úřadu sociálního zabezpečení v roce 1967, jsou uvedeny mezi právy a povinnostmi vedoucích ústavů, když vedoucí ústavu řídí veškerou jeho činnost a odpovídá za ni národnímu výboru (čl. 6/7 citované směrnice), ještě některá další práva a povinnosti, např. řídit, kontrolovat a spolu s orgány ROH nejméně jednou ročně hodnotit poměr pracovníků k práci a k pracovnímu kolektivu a jejich pracovní výsledky, organizovat co nejlépe práci, vytvářet příznivé pracovní podmínky aj. Rovněž na hospodářském úseku jsou uvedeny jednotlivé úkoly, za jejichž plnění odpovídá vedoucí ústavu, např. vedení ústavního hospodářství, dodržování předpisů o účetnictví, vedení deposit obyvatel ústavu, zajištění jejich majetku před ztrátou, poškozením nebo zničením, hospodárné využití i provoz motorových vozidel ústavu, řádná a včasná výplata důchodů obyvatelům ústavu, dodržování předpisů o pokladních operacích aj. Přitom je zdůrazněno, že v oboru své působnosti a v mezích předpisů o tom vydaných je vedoucí oprávněn hospodařit s finančními prostředky, disponovat v rámci platných předpisů majetkem, který byl dán ústavu do správy, a uzavírat, měnit nebo rušit smlouvy, které jsou nutné k zabezpečení plynulého provozu ústavu, když ve svých rozhodnutích je vázán platnými předpisy, zejména vyhláškami, směrnicemi a pokyny Státního úřadu sociálního zabezpečení, plánem a rozpočtem, usneseními plenárního zasedání národního výboru, jeho rady a komise sociálního zabezpečení, jakož i rozhodnutími a opatřeními odboru sociálního zabezpečení.

Z uvedeného tedy vyplývá, že obviněná neměla ve funkci vedoucí domova důchodců postavení veřejného činitele, neboť v této své funkci ani nevykonávala žádnou pravomoc vzhledem k tomu, že svá rozhodnutí mohla učinit jen v rámci rozhodovací pravomoci a podle pokynů jednotlivých orgánů a složek příslušného nadřízeného národního výboru. Přitom i na hospodářském úseku, kde se trestné činnosti dopustila, odpovídala v podstatě pouze za provádění a zabezpečení organizačně technických a účetně administrativních prací bez jakékoliv rozhodovací pravomoci, takže již s ohledem na povahu a charakter těchto prací nešlo ani o plnění úkolů širšího společenského dosahu, které má na mysli ustanovení § 89 odst. 8 tr. zák. Obviněná zajišťovala v rámci své vedoucí funkce na tomto úseku zcela běžné hospodářsko-administrativní záležitosti na úrovni odpovědného hospodářského pracovníka, jak na to také krajský soud výstižně poukázal, a nelze proto jen z toho, že byla vedoucí domova důchodců, vyvozovat, že jí byl svěřena ve vztahu k uvedené činnosti pravomoc ve smyslu citovaného

zákonného ustanovení a že její postavení jako veřejného činitele jí dávalo příležitost k trestné činnosti, k níž zneužila tohoto svého postavení, jak to vyžaduje § 132 odst. 3 písm. a) tr. zák.

Obviněná neplnila ani na hospodářském úseku úkoly širšího společenského dosahu s rozhodovací pravomocí, tj. zejména s oprávněním rozhodovat o právech a povinnostech občanů a ukládat jim úkoly. Lze proto považovat za správné rozhodnutí krajského soudu o postoupení věci příslušnému okresnímu soudu.